

21 JUL 2026

पुढारी

समर्पित प्रयत्नांतूनच यश मिळते : कुलगुरू डॉ. कामत

कोल्हापूर : पुढारी वृत्तसेवा

समर्पितपणे व नियोजनबद्ध प्रयत्न करणाऱ्या विद्यार्थ्यांना यश निश्चित मिळते. शिवाजी विद्यापीठाच्या विद्यार्थ्यांनी विविध राज्य व राष्ट्रीय स्तरावरील स्पर्धांमध्ये मिळविलेल्या उल्लेखनीय यशातून हे सिद्ध केले आहे, असे प्रतिपादन कुलगुरू डॉ. आर. के. कामत यांनी केले.

शिवाजी विद्यापीठाच्या विद्यार्थी विकास विभागातर्फे शैक्षणिक वर्ष २०२५-२६ मध्ये युवा महोत्सव, राष्ट्रीय कव्वाली, आविष्कार व अन्वेषण स्पर्धांमध्ये प्राविण्य मिळविलेल्या विद्यार्थ्यांच्या सत्कार समारंभात ते अध्यक्षस्थानावरून बोलत होते. प्र-कुलगुरू डॉ. ज्योती जाधव यांची प्रमुख उपस्थिती होती. डॉ. कामत म्हणाले, विद्यार्थ्यांच्या कौशल्याला वाव देण्यासाठी आवश्यक प्रशिक्षण व सुविधा वाढविण्याचा विद्यापीठाचा प्रयत्न आहे. कार्यक्रमाच्या प्रारंभी भरतनाट्यम्, अभंग, कव्वाली, वक्तृत्व, मिमिक्री व लोककला वाद्यवृंदाचे विद्यार्थ्यांनी सादरीकरण केले. युवा चित्रकार आदित्य घडशी यांनी कुलगुरू डॉ. कामत यांचे व्यंगचित्र रेखाटून त्यांना भेट दिले. यावेळी विविध स्पर्धांतील गुणवंत विद्यार्थ्यांना १६० पारितोषिकांचे वितरण करण्यात आले. विद्यार्थी विकास विभागाचे संचालक डॉ. सावलीराम घाणे यांनी प्रास्ताविक केले. शिराळा येथील विश्वासराव नाईक महाविद्यालयाचे डॉ. प्रमोद पाटील यांनी सूत्रसंचालन केले. कोल्हापूर जिल्हा समन्वयक डॉ. आर. एच. अतिग्रे यांनी आभार मानले.

खेळाडूसाठी मानसशास्त्र, नैतिकता, योग्य आहार महत्त्वाचा : अवंती दामले

● क्रीडा विभागातर्फे विशेष चर्चासत्र

कोल्हापूर : पुढारी वृत्तसेवा

खेळाडूंनी केवळ शारीरिक तंदुरुस्तीवर नव्हे, तर क्रीडा मानसशास्त्र, नैतिकता आणि संतुलित आहारावरही भर देणे आवश्यक असल्याचे प्रतिपादन क्रीडा आहारतज्ज्ञ अवंती दामले यांनी केले.

शिवाजी विद्यापीठाच्या क्रीडा अधिविभागातर्फे राजमाता जिजाऊसाहेब सभागृहात आयोजित 'क्रीडा मानसशास्त्र, क्रीडा पोषण आणि डोपिंग' या विषयावरील विशेष चर्चासत्रात त्या बोलत होत्या. कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी कुलगुरू डॉ. आर. के. कामत होते. दामले यांनी खेळाडूंनी सातत्यपूर्ण सराव, पुरेशी झोप, संतुलित आहार व शिस्त यांना प्राधान्य देण्याचे आवाहन केले. डाळी, कडधान्ये, भरडधान्ये, दूध, गूळ, मध आणि बटाटा यांसारख्या पोषक पदार्थांचा आहारात समावेश करण्यासह बंदी असलेल्या व आरोग्यास अपायकारक पदार्थांपासून दूर राहण्याचा सल्ला त्यांनी दिला.

फिजिओथेरेपिस्ट डॉ. यशवंत वेलणकर यांनी खेळातील यशासाठी मानसिक व भावनिक तयारी महत्त्वाची असल्याचे सांगितले. एकाग्रता, स्वयंप्रेरणा व अपयश पचविण्याची क्षमता विकसित करण्याचे आवाहन केले. डोपिंगचे दीर्घकालीन दुष्परिणाम गंभीर असल्याने त्यापासून दूर राहणे आवश्यक असल्याचे त्यांनी स्पष्ट केले.

कार्यक्रमास प्र-कुलगुरू डॉ. ज्योती जाधव, व्यवस्थापन परिषद सदस्य सिद्धार्थ शिंदे, जिल्हा क्रीडा अधिकारी विद्या शिरस यांनी मनोगत व्यक्त केले. कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक क्रीडा अधिविभागप्रमुख डॉ. शरद बनसोडे यांनी केले. सूत्रसंचालन डॉ. एन. डी. पाटील, अजय मराठे यांनी केले. डॉ.किरण पाटील यांनी आभार मानले. यावेळी क्रीडा प्रशिक्षक संविता भोसले, डॉ. अतुल टोने, डॉ. कृष्णात पाटील, डॉ. सुजित नाईक, डॉ. आकाश बनसोडे, डॉ. प्रशांत पाटील आदी उपस्थित होते.

21 JUL 2026

सिंधुदुर्ग समाचार

जनसंपर्क कक्ष

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

खेळाडूसाठी मानसशास्त्र आणि नैतिकता अत्यंत महत्वाचे : अवंती दामले

कोल्हापूर/प्रतिनिधी :

खेळाडूंनी जागरूक राहून मानसशास्त्र आणि नैतिकता या महत्वाच्या गोष्टींकडे लक्ष देणे गरजेचे आहे, असे प्रतिपादन क्रीडा आहारतज्ज्ञ अवंती दामले यांनी आज येथे केले.

शिवाजी विद्यापीठाच्या क्रीडा अधिविभागामार्फत राजमाता जिजाऊसाहेब सभागृहात 'क्रीडा मानसशास्त्र, क्रीडा पोषण आणि डोपिंग' या विषयावर विशेष चर्चासत्राचे आयोजन करण्यात आले होते. त्यावेळी क्रीडा आहारतज्ज्ञ दामले मार्गदर्शन करीत होत्या. अध्यक्षस्थानी विद्यापीठाचे कुलगुरू डॉ. राजनीश कामत उपस्थित होते. प्र-कुलगुरू डॉ. ज्योती जाधव यांची विशेष उपस्थिती होती.

क्रीडा आहारतज्ज्ञ दामले म्हणाल्या, आपल्या देशाला जागतिक स्तरावर मान्यता मिळण्यासाठी खेळाडूंना प्रोत्साहित करणे महत्वाचे आहे. येणार पुढील काळ हा खेळासाठी आणि खेळाडूसाठी अत्यंत पोषक आहे. देशाला पुढे घेऊन जाण्यासाठी खेळाडूंनी स्वतःमध्ये बदल करणे आवश्यक आहे. अन्न हे आपले पोषक घटक आहे. परंतु, आपण त्याला फारसे महत्त्व देत नाही. फक्त आपल्या जिभेचा विचार करतो, आरोग्याचा विचार करीत नाही. खेळाडूंनी याच गोष्टींकडे गांभीर्याने लक्ष केंद्रीत करणे महत्वाचे आहे. आपला आहार आपल्या खेळास सहाय्य करणारा असणे गरजेचे असते. सामना असो वा नसो खेळातील

गुणवत्ता उंचावण्यासाठी सातत्याने सराव करणे आवश्यक आहे. शरीराची झिज भरून काढण्यासाठी झोप महत्वाची आहे. त्याचबरोबर, स्मार्टफोनवर लगाम ठेवणेही गरजेचे आहे. उत्कृष्ट खेळाडू घडण्यासाठी अनुशासन, निष्ठा आणि समर्पण अत्यंत महत्वाचे आहे. डाळी, कडधान्य, भरडधान्य, मध, दूध, गूळ, बटाटा यामध्ये काबोहायड्रेट्स मोठ्या प्रमाणात मिळतात. त्याचा आहारामध्ये निश्चित समावेश करावा. दररोज योग्य प्रमाणात पाणी पिणे महत्वाचे असते. जे पदार्थ हृदय, किडनी आणि हाडांवर दुष्परिणाम करतात आणि ज्या पदार्थांवर बंदी आहे त्यापासून खेळाडूंनी

दूर राहिले पाहिजे. आपण अविचाराने कृती करणार नाही हे निश्चित केले पाहिजे. फिजिओथेरेपिस्ट व सल्लागार डॉ. यशवंत वेलणकर म्हणाले, खेळात यश प्राप्त करण्यासाठी खेळाडूंची मानसिक आणि भावनिक तयारी अत्यंत महत्वाची असते. खेळाच्या मैदानावर अन्य कारणांमुळे मानसिकता खराब झाली असेत तर ती त्वरित स्थिर करण्याचा प्रयत्न करावा. यासाठी आवश्यक असणाऱ्या काही सोप्या व्यायाम प्रकाराचा सराव करावा. कामगिरीवर परिणाम करणाऱ्या घटकांकडे जाणीवपूर्वक दूरलक्ष करावे. स्नायू बळकट करण्यासाठी

जशी मेहनत घेतो तशीच मेहनत बुद्धीचा विकास करण्यासाठी घ्यावी. आपले लक्ष फक्त खेळाकडेच असले पाहिजे. प्रत्येक खेळाडूने लक्ष केंद्रीत करण्याचे कौशल्ये आत्मसात केली पाहिजेत. सर्व खेळांमध्ये क्रीडा मानसशास्त्र खूप महत्वाचे मानले जाते. कारण, खेळाडूंना जिंकू देणारे, जिंकण्याचा विचार करण्यास प्रेरित करणारे महत्वाचे मेंदू असते. यामुळे, स्वयंप्रेरणा अथवा स्वयंसूचना देऊन खालावलेली कामगिरी उंचावणे शक्य होते. जे खेळाडू अपयश पचवू शकतात तेच खेळाडू मोठे होतात. डोपिंगचे दुष्परिणाम दीर्घकालीन असतात. खेळ बाजूलाच राहते आणि

मनुष्य सामान्य आयुष्य सुद्धा जगू शकत नाही. म्हणूनच, खेळाडूंनी एकाग्रता वाढविण्याचे कौशल्ये आत्मसात करावीत. याप्रसंगी व्यवस्थापन परिषद सदस्य सिध्दार्थ शिंदे म्हणाले, खेळाचे मानसशास्त्र खेळाडूंना त्यांच्या क्षमतेवर विश्वास ठेवण्यास आणि आत्मविश्वासाने खेळण्यास मदत करते. खेळामध्ये सातत्य असणे आवश्यक आहे. खेळाचे मानसशास्त्र खेळाडूंना त्यांच्या चुकांमधून शिकण्यास आणि सुधारणा करण्यास मदत करते. ज्यामुळे ते सातत्याने चांगले प्रदर्शन करू शकतात. अध्यक्षीय मनोगतामध्ये बोलताना कुलगुरू डॉ. राजनीश

कामत म्हणाले, खेळाडूंची मानसिकता उत्तम राहण्यासाठी पोषण आणि पोषणमूल्य महत्वाचे आहेत. गैरप्रकाराने यश मिळविणे हे चुकीचे आहे. खेळताना खेळाडूंचे लक्ष विचलित होऊ नये यासाठी एकाग्रता आवश्यक असते. खेळाचे मानसशास्त्र खेळाडूंना त्यांचे ध्येय निश्चित करून त्यावर लक्ष केंद्रीत करण्यास मदत करते. खेळताना अनेक प्रकारच्या भावना निर्माण होतात या भावनांवर नियंत्रण ठेवणे आवश्यक असते. यामुळे खेळाडूंना त्यांच्यातील नेतृत्व क्षमता विकसित करण्यास मदत होते, जेणेकरून ते आपल्या संघाला योग्य दिशेने घेऊन जाऊ शकतील.

कार्यक्रमाचे स्वागत व प्रास्ताविक क्रीडा अधिविभागप्रमुख डॉ. शरद बनसोडे यांनी केले. सूत्रसंचालन डॉ. एन. डी. पाटील आणि अजय मराठे यांनी केले तर डॉ. किरण पाटील यांनी आभार मानले. यावेळी जिल्हा क्रीडा अधिकारी विद्या शिरस यांचेसह क्रीडा प्रशिक्षक सविता भोसले, डॉ. अतुल टेने, डॉ. कृष्णात पाटील, डॉ. सुजित नाईक, डॉ. आकाश बनसोडे, डॉ. प्रशांत पाटील, डॉ. धनंजय पाटील, डॉ. रामचंद्र पाटील, डॉ. विजय रोकडे, डॉ. विकास जाधव, डॉ. सुनिल खराडे, डॉ. महेश पाटील, विद्यार्थी, विद्यार्थीनी, पालक आणि क्रीडाप्रेमी जनता मोठ्या संख्येने उपस्थित होते.

पंचगंगा प्रदूषण आणि कचरा व्यवस्थापनासाठी प्रशासनाला साथ हवी : डॉ. जस्मिन

कोल्हापूर/प्रतिनिधी : शिवाजी विद्यापीठाच्या भौतिकशास्त्र विभागात नुकताच एम. एस्सी. प्रथम वर्षाच्या विद्यार्थ्यांसाठी स्वागत समारंभ अत्यंत उत्साहात आणि दिमाखदार पद्धतीने पार पडला. या कार्यक्रमाला प्रमुख पाहुणे म्हणून कोल्हापूर जिल्हा परिषदेच्या मुख्य कार्यकारी अधिकारी आणि आयएस अधिकारी डॉ. जस्मिन, तसेच सांगलीच्या विलिंग्डन कॉलेजचे डॉ. सुनील कुलकर्णी उपस्थित होते. कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी भौतिकशास्त्र विभागाचे प्रमुख प्रा. डॉ. आर. जी. सोनकवडे होते.

कार्यक्रमाची सुरुवात मान्यवरांच्या हस्ते दीपप्रज्वलनाने झाली. मान्यवरांचा सत्कार झाल्यानंतर, एम.एस्सी. द्वितीय वर्षाचा विद्यार्थी श्रेयश शिउडकर आणि प्रथम वर्षाची विद्यार्थिनी सुवर्णा सावंत यांनी आपले मनोगत व्यक्त केले. यावेळी विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन करताना डॉ. सुनील कुलकर्णी यांनी संशोधनाचे महत्त्व विण्ड केले. त्यांनी मेरी क्युरी यांचे प्रेरणादायी उदाहरण दिले. ज्यांनी तत्कालीन समाजाचा विरोध पत्करून संशोधन केले आणि स्वतः शोधलेल्या मूलद्रव्याला अमेरिकेत आश्रय घेऊनही स्वतःच्या देशाच्या (पोलंडच्या) सन्मानार्थ 'पोलोनियम' असे नाव दिले. डॉ. आशुतोष कोतवाल आणि रेडिओ टेलिस्कोपचा शोध लावणारे शास्त्रज्ञ कार्ल जानस्की यांची उदाहरणे देत त्यांनी विद्यार्थ्यांना जग बदलणारी उपकरणे आणि समीकरणे तयार करण्याचे आव्हान दिले. 'पदव्युत्तर शिक्षण ही खऱ्या अर्थाने शिक्षणाची सुरुवात असते, त्यामुळे विद्यार्थ्यांनी दर आठवड्याला किमान एक रिसर्च पेपर वाचून त्याच्या नोट्स काढाव्यात,' असा मोलाचा सल्ला त्यांनी दिला. तसेच डॉ. अनिल काकोडकर यांच्या कार्याचा गौरव करताना, त्यांच्यामुळेच भारताला स्वस्त आणि सुरक्षित अणुऊर्जा मिळणे शक्य झाल्याचे त्यांनी सांगितले.

प्रमुख पाहुण्या डॉ. जस्मिन यांनी आपल्या भाषणात विज्ञानाच्या विद्यार्थ्यांना अंधश्रद्धा आणि गैरसमजुतीपासून दूर राहून वैज्ञानिक दृष्टिकोन बाळगण्याचा

आग्रह धरला. विज्ञानाच्या तत्वांचा वापर करताना समाजाप्रती संवेदनशीलता असणे अत्यंत आवश्यक असल्याचे त्यांनी स्पष्ट केले. 'कोल्हापूर जिल्ह्यातील पंचगंगा नदीचे प्रदूषण, घनकचरा व्यवस्थापन, आणि अयोग्य शेती पद्धतीमुळे उद्भवणाऱ्या समस्या सोडवण्यासाठी प्रशासनाला विद्यापीठातील तुमच्यासारख्या तरुण संशोधकांच्या सहकार्याची नितांत गरज आहे,' असे आवाहन त्यांनी केले. यूपीएससी परीक्षेच्या तयारीबाबत मार्गदर्शन करताना डॉ. जस्मिन म्हणाल्या की, 'सीसेंटसाठी दहावीपर्यंतचे गणित आणि संकल्पना समजून घेणे, उत्तर लेखनामध्ये प्रश्नाची अचूक मागणी ओळखणे आणि अनेक पुस्तके वाचण्यापेक्षा एकाच पुस्तकाची उजळणी व स्वतःच्या विश्लेषणात्मक नोट्स काढणे यशासाठी महत्त्वाचे आहे.' केवळ सरकारी नोकरीवर अवलंबून न राहता ग्रामीण भागातील समस्या ओळखून नाविन्यपूर्ण स्टार्टअप्स आणि उद्योजकता सुरू करण्याचा सल्लाही त्यांनी दिला. पुढे त्यांनी

जिल्हा परिषदेच्या घनकचरा व्यवस्थापन, महिला आरोग्य, पाणी प्रदूषण, आशा वर्कर यांसारख्या राबवण्यात येणाऱ्या शासकीय सामाजिक उपक्रमांमध्ये शिवाजी विद्यापीठाच्या सर्वच विद्यार्थ्यांनी उत्स्फूर्तपणे सहभाग नोंदविण्याचे आवाहन केले.

कार्यक्रमाचे अध्यक्ष आणि विभागप्रमुख प्रा. डॉ. आर. जी. सोनकवडे यांनी आपल्या अध्यक्षीय मनोगतात डॉ. जस्मिन यांनी विद्यापीठाच्या कार्यक्रमांला आणि विद्यार्थ्यांना प्राधान्य दिल्याबद्दल त्यांचे विशेष आभार मानले. 'विद्यार्थ्यांनी केवळ प्रशासकीय सेवाच नव्हे, तर इतर आर्थिक क्षेत्रांमध्येही करिअरच्या संधी शोधाव्यात आणि आपला दृष्टिकोन व्यापक ठेवावा,' असे ते म्हणाले. निम करोली बाबा चॅरिटेबल ट्रस्ट आणि विभागाच्या माध्यमातून, रंकाळा, प्रदूषण आणि जल व्यवस्थापनासारख्या सामाजिक प्रश्नावर सुरू असलेल्या प्रयत्नांची माहिती त्यांनी दिली.

प्रास्ताविक भाषणामध्ये विभागाची यशोगाथा आणि वाटचाल उपस्थितांसमोर

मांडण्यात आली. शिवाजी विद्यापीठाच्या भौतिकशास्त्र विभागाने पी.आय.एफ.सी. सेंटरच्या माध्यमातून आतापर्यंत ₹५,००० पेक्षा जास्त सॅम्पल्स स्कॅन करून विद्यापीठाला लक्षणीय महसूल मिळवून दिला आहे. विद्यापीठाच्या एकूण ₹६,५०० पब्लिकेशन्सपैकी ₹३,००० पब्लिकेशन्स भौतिकशास्त्र विभागाचे असून, त्यांना ₹१ लाखापेक्षा जास्त सायटेशन्स मिळणे ही विद्यापीठासाठी अत्यंत अभिमानाची बाब असल्याचे

यावेळी सांगण्यात आले. या विभागाला विविध फंडिंग एजन्सीजकडून ₹२० कोटी रुपयांचे महत्त्वपूर्ण प्रकल्प मिळाले असून, भाभा अणुसंशोधन केंद्राला तंत्रज्ञान हस्तांतरित करण्याचे मोठे कामही विभागाने केले आहे. गॅस सेन्सर, सोलर सेल, पाणी शुद्धीकरण, आणि सुपर कॅपॅसिटर या अत्याधुनिक क्षेत्रांत येथे महत्त्वपूर्ण संशोधन सुरू आहे. याशिवाय, विभागाचे ₹५० पेक्षा जास्त विद्यार्थी दक्षिण कोरिया आणि इतर देशांत

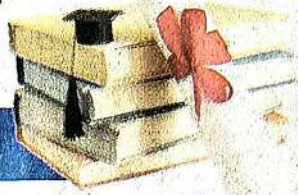
संशोधनासाठी गेले असून ते विभागाचे 'रिसर्च अम्बेसिडर्स' म्हणून काम करत आहेत असे प्रा. (डॉ.) केशव राजपुरे यांनी सांगितले.

यानंतर एम.एस्सी. प्रथम वर्षाची विद्यार्थिनी ऋतुजा निंबाळकर हिने शास्त्रीय नृत्य सादर करून उपस्थितांची मने जिंकली. एम. एस्सी. द्वितीय वर्षाचा विद्यार्थी प्रमोद कोरापे याने आभार मानले आणि या सांगता झाली.

राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२० (एनईपी २०२०) अन्वये विद्यार्थ्यांना अधिक लवचिक, बहुविषयक आणि कौशल्ययाधिष्ठित शिक्षणाची संधी उपलब्ध करून देण्यासाठी विद्यापीठ अनुदान आयोगाने (यूजीसी) महत्त्वपूर्ण मार्गदर्शक तत्त्वे जाहीर केली आहेत. त्यानुसार विद्यार्थ्यांना एकाच वेळी दोन पदवी, दोन पदव्युत्तर पदवी किंवा दोन पदविका अभ्यासक्रमांना प्रवेश घेण्याची तसेच एक अभ्यासक्रम नियमित आणि दुसरा दूरशिक्षण, मुक्त शिक्षण किंवा ऑनलाईन पद्धतीने पूर्ण करण्याची संधी उपलब्ध करून देण्यात आली आहे. ही सुविधा शैक्षणिक वर्ष २०२२-२३ पासून लागू करण्यात आली आहे.

राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणाने दुहेरी पदवीची संधी

दोन्ही अभ्यासक्रम नियमित पद्धतीने करणे शक्य

• डॉ. नितीन रणदिवे

सहाय्यक प्राध्यापक, दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्र, शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर.

या निर्णयामुळे पदवी, पदव्युत्तर शिक्षण घेत असतानाच विद्यार्थ्यांना दुसऱ्या विषयातील पदवी किंवा पदव्युत्तर अभ्यासक्रमाची निवड करता येणार आहे. अभ्यासक्रमांच्या विषयनिवडीवर कोणतीही सक्ती नसल्यामुळे विद्यार्थी आपल्या आवडीनुसार, क्षमतेनुसार व भविष्यातील करिअरच्या गरजेनुसार अभ्यासक्रम निवडू शकतात. दुहेरी पदवीसाठी विविध पर्याय उपलब्ध आहेत. दोन्ही अभ्यासक्रम नियमित पद्धतीने करता येऊ शकतात. तसेच एक अभ्यासक्रम नियमित आणि दुसरा दूरशिक्षण, मुक्त विद्यापीठ किंवा ऑनलाईन पद्धतीने करता येतो. याशिवाय दोन्ही अभ्यासक्रम दूरशिक्षण किंवा दोन्ही ऑनलाईन पद्धतीने करण्याचाही पर्याय उपलब्ध आहे.

विविध पर्याय खुले

पूर्वी विद्यार्थ्यांना एकाच वेळी दोन पूर्णवेळ पदवी अभ्यासक्रमांना प्रवेश घेण्याची परवानगी नव्हती. मात्र, नव्या धोरणामुळे दोन पदवी, दोन पदव्युत्तर पदवी, दोन पदविका किंवा एक पदवी आणि एक पदव्युत्तर पदवी असे विविध पर्याय विद्यार्थ्यांसाठी खुले झाले आहेत. पदव्युत्तर

उच्च शिक्षणात नवीन पर्यायांच्या विविध वाटा व्यापक करिअरच्या संधी व्यक्तिमत्त्व विकासास हातभार

रोजगारक्षमता व्यापक होण्यास मदत

राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण हे विद्यार्थीकेंद्रित असून त्यामध्ये शैक्षणिक लवचिकता, बहुविषयक शिक्षण आणि कौशल्यविकास यांना विशेष महत्त्व देण्यात आले आहे. त्यामुळे विद्यार्थ्यांना एका क्षेत्रापुरते मर्यादित न राहता विविध ज्ञानशाखांचा अभ्यास करण्याची संधी उपलब्ध होत आहे. यामुळे त्यांची बौद्धिक क्षमता, व्यावसायिक कौशल्ये आणि रोजगारक्षमता अधिक व्यापक होण्यास मदत होणार आहे.

बहुविषयक शिक्षणाला चालना

या धोरणामुळे विद्यार्थ्यांना विद्याशाखा बदलण्याची किंवा विविध शाखांतील विषयांचा अभ्यास करण्याचीही लवचिकता मिळाली आहे. उदाहरणार्थ, विज्ञान शाखेतील विद्यार्थी भाषा किंवा मानवविद्या शाखेतील अभ्यासक्रम निवडू शकतो, तसेच भाषा किंवा मानवविद्या शाखेतील विद्यार्थी इतर विद्याशाखांतील अभ्यासक्रमांचा अभ्यास करू शकतो. त्यामुळे बहुविषयक शिक्षणाला चालना मिळून विद्यार्थ्यांच्या सर्वांगीण व्यक्तिमत्त्व विकासास हातभार लागणार आहे.

शिक्षण घेत असतानाही दुसऱ्या विषयातील पदवी अभ्यासक्रम पूर्ण करण्याची संधी आता उपलब्ध झाली आहे. ही सुविधा पदविका, पदवी आणि पदव्युत्तर अभ्यासक्रमांसाठी लागू असून पीएच.डी. अभ्यासक्रमांसाठी लागू नाही.

उच्च शिक्षणातील महत्त्वपूर्ण सुधारणा दूरशिक्षण आणि ऑनलाईन शिक्षण व्यवस्थेमुळे ही संधी अधिक व्यापक झाली आहे. नोकरी करणारे कर्मचारी, व्यावसायिक, गृहिणी, स्पर्धा परीक्षांची तयारी करणारे विद्यार्थी तसेच नियमित शिक्षणाबरोबर अतिरिक्त पात्रता मिळवू इच्छिणाऱ्या विद्यार्थ्यांसाठी दुहेरी पदवी हा अत्यंत उपयुक्त पर्याय ठरत आहे. एकूणच, राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणाच्या माध्यमातून उपलब्ध झालेली दुहेरी पदवीची

संधी ही उच्च शिक्षणातील महत्त्वपूर्ण

सुधारणा असून विद्यार्थ्यांना बहुविषयक ज्ञान, अतिरिक्त शैक्षणिक पात्रता, रोजगाराभिमुख कौशल्ये व अधिक व्यापक करिअरच्या संधी उपलब्ध करून देणारे हे एक दूरदृष्टीचे पाऊल आहे.

